

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh. Xodjayeva
29-avgust 2024 yil

TADQIQIY PEDAGOGIKA
FAN DASTURI

Bilim soxasi:	100000 –	Talim
Talim soxasi:	110000 –	Ta`lim
Mutaxassisligi:	70110101 –	Pedagogika nazariyasi va tarixi

Qo‘qon 2025

Fan /modul kodi TP1105		O'quv yili 2025-2026	Semestr 1	Kreditlar 5	
Fan/modul turi Tanlov		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Tadqiqiy pedagogika	60		90	150
2	1.Fanning mazmuni Fanning maqsadi – magistrantlarni pedagogik tadqiqotlarni tashkil etish va amalga oshirishga tayyorlash, metodologik madaniyatni tarkib toptirish. Fanning vazifalari – magistrnlarning pedagogik tadqiqotlarni tashkil etishning metodologik qoidalarini egallashlarini ta'minlash; ularning tadqiqotlarini tashkil etish va o'tkazish mantig'ini o'zlashtirishlari uchun sharoit yaratish; magistrnlarni magistrlik dissertatsiyasini bajarish jarayonida pedagogik tadqiqotlarni o'tkazishga tayyorlashdan iborat. Fanning asosiy manbalari: 1. Xodjayev B.X., Choriyev A., Saliyeva Z.T. Pedagogik tadqiqotlar metodologiyasi. – T.: IQTISODIYOT DUNYOSI, 2018. 2. To'raqulov X.A., Hasanboev J.J., Usmanov N.O'., Alqarov I.SH., To'raqulov O.X. Ilmiy tadqiqot asoslari. – T.: "Fan va texnologiya" nashriyoti, 2011. 3. Kraevskiy V.V. Metodologiya pedagogicheskogo issledovaniya: Posobie dlya pedagoga-issledovatelya. – Samara: Izd-vo SamGPI, 1994. Fanning dasturi Qozon federal universiteti dasturi asosida tayyorlangan. O'qituvchi va talabalarning samarali birgalikdagi faoliyati. Amaliy topshiriqlarni amalga oshirish maqsad va vazifalarni, ta'lim jarayoni ishtirokchilari bilan pedagogik muloqot mazmunini aniqlash, shaxsiy yondashuv asosida turli shakllarda pedagogik jarayon sub'ektlarining o'zaro ta'sirini tashkil etish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Individual xususiyatlarni hisobga olgan holda, shuningdek, o'quv jarayoni sub'ektlari bilan o'zaro munosabatda bo'lish, o'qituvchining kommunikativ ko'nikmalarini, ta'lim jarayoni ishtirokchilari o'rtasidagi o'zaro munosabatlar muammolarini psixologik-pedagogik diagnostika qilish metodikasini o'zlashtirish uchun asos bo'ladi. pedagogik o'zaro ta'sirda konstruktiv nizolarni hal qilish ko'nikmalari o'rganiladi. Dasturda quyidagi asosiy jihatlar inobatga olingan: Nazariy va amaliy yondashuv uyg'unligi –				

O'qituvchining pedagogik faoliyat jarayonida o'quvchi o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni malakali tashkil eta olishi bola shaxsining rivojlanishiga ta'sir qiladi. Pedagogik o'zaro ta'siri pedagogikaning asosiy tushunchalaridan biri va ta'limning ilmiy tamoyilidir. Nazariy va amaliy bilimlar integratsiyasi orqali erishgan yutuqlari yoki ta'lim sifatini yaxshilashga talabalariga nafaqat o'quv va tarbiyaviy faoliyatning shaxsiy ahamiyatini ta'minlash to'g'risida yaxlit tasavvurga ega bo'lish imkonini beradi, balki amaliy kompetensiyalarni shakllantirishga ham xizmat qiladi, o'quv vazifalari majmuasini o'z ichiga oladi, ularning izchil va sifatli bajarilishi fanning asosiy maqsadlariga erishishni ta'minlaydi.

Xalqaro standartlarga muvofiqlik – Ushbu fanni o'qitayotgan Qozon federal universiteti Top 300 universitetlar standartlariga ega.

Tanqidiy fikrlash va tahlil ko'nikmalarini rivojlantirish – Kursni to'liqroq o'zlashtirish uchun mahalliy va xorijiy mualliflarning aloqa bo'yicha klassik va zamonaviy asarlariga alohida e'tibor berish, mustaqil ish uchun topshiriqlarni bajarish va yakuniy test topshiriqlarini bajarish uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olish tavsiya etiladi.

I. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari).

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Pedagogik tadqiqotlarning mazmuni va mohiyati.

Ijtimoiy-gumanitar izlanish sifatida pedagogik tadqiqotlarning o'ziga xosliklari. Pedagogika fani metodologiyasi bilim va faoliyat tizimi sifatida. Pedagogik tadqiqotlarning metodologik ta'minoti va pedagogik refleksiya doir manbalari.

2-mavzu. Pedagogik tadqiqotlarning asosiy kategoriyalari va tushunchalari.

Metododologik tadqiqot va maxsus ilmiy tadqiqot. Pedagogik ijodkorlik va uning o'ziga xosliklari. Intuitsiya, zehn va pedagogik tafakkur. Pedagogik izlanish. Innovatsion faoliyat va innovatsion salohiyat. Tadqiqot loyihasi va dasturi.

3-mavzu. Pedagogik tadqiqotlarda ilmiy dalillar va ularning roli.

Ilmiy dalilning mantiqiy-gnoseologik mohiyati. Pedagogik tadqiqotlarning mantiqiy-gnoseologik modeli. Empirik ma'lumotlar, misollar va illyustratsiyalar. Ilmiy dalillar ilmiy bilimlarning tarkibiy qismi sifatida. Ilmiy dalillarning o'ziga xos xususiyatlari.

4-mavzu: Pedagogik muammoni tanlash va pedagogik tadqiqot mavzularini shakllantirish.

Pedagogik tadqiqotlar muammosi. Pedagogik tadqiqotlar muammosining turlari (informatsion, kontseptual, kvalimetrik va tashkiliy-metodik) va darajalari (fenomenologik, kontseptual, eksperimental). Pedagogik tadqiqotlar mavzularini aniqlashtirishning metodologik me'yorlari. Tadqiqot mavzusining muhim belgilari.

5-mavzu: Pedagogik tadqiqotlarning dolzarbligini aniqlash.

Tadqiqot muammosining dolzarbligi. Tadqiqot muammosining dolzarbligini asoslash. Tadqiqot mavzusi va dolzarbligini asoslashda yo'l qo'yiladigan tipik xatoliklar.

6-mavzu. Pedagogik tadqiqotlar ob'ekti va predmeti.

Tadqiqot ob'ekti va predmeti maydonini aniqlashtirish. Tadqiqot ob'ekti va predmetining muhim belgilari. Tadqiqot ob'ekti va predmetini aniqlashda yo'l qo'yiladigan tipik xatoliklar.

7-mavzu. Pedagogik tadqiqotning maqsad va vazifalari.

Tadqiqotning maqsadi – ilmiy izlanishning ideal (bashorat qilinayotgan) natijasi. Tadqiqot maqsadini aniqlashga qo'yiladigan metodologik talablar. Tadqiqotning ilmiy-nazariy va konstruktivnormativ funktsiyalari.

8-mavzu. Pedagogik tadqiqotlar farazini belgilash.

Tadqiqot gipotezasi – ilmiy dalillashni talab etuvchi farazlar tizimi. Tadqiqot farazining turlari. Tadqiqot farazini aniqlashga qo'yiladigan asosiy talablar. Tadqiqot farazini belgilashda produktiv yondashuvning o'rni.

9-mavzu. Pedagogik tadqiqotlarning metodologik tamoyillari.

Pedagogik fanlar metodologiyasining umumilmiy tamoyillari. Pedagogik tadqiqotlarning konkret-metodologik tamoyillari. SHaxsiy yondashuv. Faoliyatli yondashuv. Polisub'ektlilik yondashuv. Madaniy yondashuv. Antropologik yondashuv.

10-mavzu. Ilmiy izlanuvchining metodologik madaniyati.

Ilmiy izlanuvchining metodologik madaniyati – kasbiy kompetentlikning tarkibiy qismi sifatida. Ilmiy izlanuvchida metodologik madaniyatni tarkib toptirish darajalari. Ilmiy izlanuvchida metododologik madaniyatni shakllantirish shart-sharoitlari.

11-mavzu. Pedagogik ilmiy tadqiqot metodlarini tasniflash muammolari.

Pedagogik ilmiy tadqiqot metodlari tushunchasi. Pedagogik ilmiy tadqiqot metodlari tasnifi va tavsifi. Pedagogik ilmiy tadqiqot metodlarining imkoniyatlari.

12-mavzu. Adabiyotlar va arxiv materiallarini o'rganish, kuzatish, suhbat, so'rov, test, eksperiment – empirik tadqiqot metodlari sifatida.

Ilmiy-pedagogik bilimlarning manbalari: birlamchi manbalar, arxiv hujjatlari, dissertatsiya, avtoreferat, maqola va tezislar. Ilmiy pedagogik adabiyotlarni tahlil etish usullari: adabiyotlar ro'yxatini tuzish, konspektlashtirish, tezis yozish, tsitatalash, annotatsiya yozish, taqrizlash. Kuzatish – asosiy ilmiy tadqiqot metodlaridan biri sifatida. Kuzatishning turlari. Kuzatishning o'ziga xos xususiyatlari. Tadqiqot metodi sifatida suhbatning muhim xususiyatlari. Suhbat metodini qo'llashga qo'yiladigan metodologik talablar. So'rov metodining asosiy shakllari. Test savollarini tuzish qoidalari. Test metodini qo'llashga qo'yiladigan talablar. Tabiiy

eksperiment, laboratoriya eksperimenti, aniqlovchi eksperiment, shakllantiruvchi eksperiment. Eksperimentni amalga oshirish bosqichlari.

13-mavzu. Pedagogik tajriba-sinov ishlari dasturini ishlab chiqish metodikasi.

Pedagogik tajriba-sinov dasturining tuzilishi. Pedagogik tajribasinov ishlari dasturini ishlab chiqish tamoyillari. Pedagogik tajribasinov ishlari dasturini amaliyotga tatbiq etish metodikasi.

14-mavzu. Pedagogik ilmiy tadqiqot jarayonini modellashtirish.

Pedagogik modellashtirish – nazariy tadqiqot metodi. Pedagogik jarayon modeli – statistik tizim sifatida. Ideallashtirish metodining modellashtirish jarayonidagi o'rnini.

15-mavzu. Pedagogik tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish bosqichlari.

Pedagogik tadqiqotlarni tashkil etishning mantiq'i va tuzilishi. Tadqiqotni loyihalashtirish. Tadqiqotni amalga oshirish. Olingan natijalarni qayd etish va tahlil etish.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlarida magistrlarda pedagogik tadqiqotlarni modellashtirishga doir bilim, ko'nikma va malakalar hosil qilinadi. Amaliy mashg'ulotlarining taxminiy tavsiya etiladigan mavzulari:

1. Pedagogika fani – pedagogik refleksiya ob'ekti sifatida.
2. Pedagogik tadqiqotlarning metodologik ta'minoti darajalari va manbalari.
3. Pedagogik tadqiqotlarda tizimli yondashuv.
4. Pedagogik tadqiqot muammosi.
5. Ilmiy tadqiqot mavzusini tanlash.
6. Ilmiy tadqiqotning dolzarbligini asoslash.
7. Ilmiy tadqiqot farazini belgilash.
8. Ilmiy tadqiqotning yangiligini aniqlash.
9. Pedagogik tadqiqotning nazariy-amaliy ahamiyatini asoslash.
10. Pedagogik tadqiqotlarning mantiqiy-gnoseologik modeli.
11. Pedagogik tadqiqotlarning metodologik apparati va sifat mezonlari.
12. Pedagogik tadqiqotlarning metodologik vositalari.
13. Tadqiqotning empirik va nazariy darajalarida qo'llaniladigan metodlar (abstraktlash, analiz, sintez, induksiya, deduktsiya, modellashtirish).
14. Empirik tadqiqot metodlari.
15. Nazariy tadqiqot metodlari.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'lim mazmuni ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mavzulari asosida shakllantiriladi. Biroq mustaqil ta'lim ko'proq ma'ruza va seminar mashg'ulotlarida o'rganilmagan masalalarni o'z ichiga qamrab oladi.

	Mustaqil ta'lim asosida o'qib-o'rganilgan masalalar fan bo'yicha oraliq va yakuniy nazorat ishlari savollarida o'z aksini topadi. Mustaqil ta'limni tayyorlashda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi: - darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha mavzularni konspektlashtirish; - adabiyotlar asosida referat yozish; - kitob va maqollarga annotatsiya yozish; - internet tarmog'idan axborotlar izlash va tahlil etish. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Metodologiya tushunchasi. 2. Dialektika elementlari. 3. Ta'lim va tarbiya metodologiyasi. 4. Ziddiyat. Qonun va qonuniyat. 5. Dialektika qonunlari. 6. Metodologiyani tadqiq etish manbalari. 7. Deskriptiv va preskriptiv metodologiya. 8. Pedagogikaning metodologik asoslari. 9. Pedagogikadagi asosiy metodologik yondashuvlar. 10. Metodologik madaniyat – pedagogik faoliyat refleksiya­si­ning natijasi sifatida. 11. Pedagogik tadqiqotlar metodologiyasi va metodlari. 12. Metodologiyada “refleksiya” tushunchasi. 13. Metodologik deduktsiya. 14. Tadqiqot metodlarini tanlash tamoyillari. 15. Ta'limda metodologik yaxlitlik. 16. Tadqiqot metodlarining metodologik asoslari.
3	V. Fanni o'qitishning natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar). Fanni o'zlashirish natijasida magistrant quyidagi kompetentsiyalarga ega bo'ladi: • tadqiqotchilik – muammoni aniqlash, uni hal etish yo'llarini izlash, muammoga yechim topish qobiliyati; • informatsion – axborotlar ustida ishlash, axborot hurujlaridan himoyalani­sh, axborot iste'moli madaniyatini egallash; • kommunikativ – lingvistik savodxonlik, adabiy va ilmiy uslub qoidalarini o'zlashtirish, verbal va noverbal nutq ko'nikmalarini o'zlashtirish, o'zaro fikr almashish; • kreativ – faoliyat yoki jarayon samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi yangi g'oyalarni yaratish, shuningdek, mavjud

	muammolarni ijobiy hal qilishga nisbatan tayyorgarlikni tavsiflovchi qobiliyat. • ma'naviy-axloqiy – jamiyatda qabul qilingan xulq-atvor me'yorlarini o'zlashtirish va amal qilish, ma'naviy tahdidlarga qarshi kurashish, ma'naviy targ'ibot va tashviqot ishlarini tashkil etishga tayyorgarlik; • akmeologik – o'ziga va uni o'rab turgan atrof-muhitga ishonch, o'z xohish-istaklari va ehtiyojlarini to'liq anglash, refleksiya, identifikatsiya, interiorizatsiyaga, o'zining qarashlari, e'tiqodi va ustanovkalarini o'zgartirishga qobiliyatlilik; • aksiologik – pedagogik voqelikni aksiologik baholash, pedagogik hodisalarni qadriyat sifatida anglash, pedagogik jarayondan zavqlanish, lazzatlanish, mas'uliyat hissini sezish, o'z pedagogik pozitsiyasini anglash va ta'limiy qadriyatlar asosida pedagogik faoliyatga tayyorlik.
4	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • interfaol ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi; • modulli ta'lim texnologiyasi; • muammoli ta'lim texnologiyasi; • kooperativ ta'lim texnologiyasi; • reflektiv ta'lim texnologiyasi; • art-texnologiyalar; • veb-kvest; • chizma-tasviriy modellar (mantiqiy graf, freym modeli, tayanch konspekt, semantik tarmoq, intellekt karta).
5	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: • ma'ruza va amaliy mashg'ulorlarda muntazam qatnashish; • munozaralar va o'quv konferentsiyasida ishtirok etish; • tayanch konspektlar tuzish; • joriy va oraliq nazorat topshiriqlarini bajarish; • mustaqil ish topshiriqlarini bajarish; • yakuniy nazorat topshirish.
6	Asosiy adabiyotlar. 1. Xodjayev B.X., Choriyev A., Saliyeva Z.T. Pedagogik tadqiqotlar metodologiyasi. – T.: IQTISODIYOT DUNYOSI, 2018. 2. To'raqulov X.A., Hasanboev J.J., Usmanov N.O'., Alqarov I.SH., To'raqulov O.X. Ilmiy tadqiqot asoslari. – T.: "Fan va texnologiya" nashriyoti, 2011. 3. Kraevskiy V.V. Metodologiya pedagogicheskogo issledovaniya: Posobie dlya pedagoga-issledovatelya. – Samara: Izd-vo SamGPI, 1994.

	Qo'shimcha adabiyotlar. 1. Barskov A.G. Научный метод: возможности и иллюзии. – М., 1994. 2. Bezrukova, V.S. Педагогика. Проектная педагогика: Учеб. пособие для пед. ин-тов и индустр.-пед. техникумов – Екатеринбург, 1996. 3. Брызгалова, S.I. Научно-педагогическое исследование. – Калининград, 1996. 1. www. tdpu. Uz 2. www. pedagog. uz 3. www. Ziyonet. Uz 4. www. edu. uz 5. tdpu-INTRANET. Ped
7	Qo'qon davlat pedagogika instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2025-yil 29-avgustdagi avgustdagi 1-sonli qarori bilan tasdiqlangan.
8	Fan/modul uchun ma'sullar: U.J.Yuldoshev – Qo'qon DU “Pedagogika” kafedrası mudiri, dotsent N.A.Ortiqova - Qo'qon DU Pedagogika kafedrası dotsenti, PhD.
9	Taqrizchilar: 1. Erkaboyeva Nigora Shermatovna – QDU “Pedagogika va ijtimoiy fanlar” fakulteti dekani, pedagogika fanlari doktori, dotsent. 2. Ganiyeva Muborak Adilovna –KU “Ta'lim” kafedrası mudiri, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent.